

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Stratégia odpadového hospodárstva Slovenskej republiky do roku 2035

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/659>

Materiál v pripomienkovom konaní do 02.12.2025

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál predkladá do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvo vnútra SR na základe § 5 písm. a) zákona č. 367/2024 Z. z. o kritickej infraštruktúre a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky predkladá návrh národného strategického dokumentu Stratégie odpadového hospodárstva Slovenskej republiky do roku 2035 (ďalej len „SOH SR 2035“), ktorý je spoločným dokumentom zahŕňajúcim plán odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „POH SR“), program predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky (ďalej len „PPVO SR“) a program predchádzania vzniku potravinového odpadu Slovenskej republiky (ďalej len „PPVPO SR“). POH SR je národným plánom stanovujúcim základné požiadavky, ciele a opatrenia zamerané na oblasť odpadového hospodárstva. Vychádza z vyhodnotenia predchádzajúceho programu (POH SR na roky 2021 až 2025), z analýzy súčasného stavu a potrieb odpadového hospodárstva SR a z aktuálne platných právnych predpisov Európskej únie. Plán definovaním priorit pre dobudovanie infraštruktúry v odpadovom hospodárstve prispieje k smerovaniu investícií do infraštruktúry odpadového hospodárstva prostredníctvom operačného programu v časovom horizonte do roku 2027, prípadne na ďalšie obdobie.

Postoj RÚZ k materiálu

Vychádza z vyhodnotenia predchádzajúceho programu (POH SR na roky 2021 až 2025), z analýzy súčasného stavu a potrieb odpadového hospodárstva SR a z aktuálne platných právnych predpisov Európskej únie. **RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené pripomienky.**

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná zásadná pripomienka k materiálu ako celku

Považujeme za kľúčové zachovanie strategického smerovania SR v oblasti triedeného zberu všetkých prúdov odpadov z vyhradených výrobkov v zmysle § 27 ods.2 zákona o odpadoch uvádzaných na trh SR na zavedenom a už 10 rokov fungujúcom princípe rozšírenej zodpovednosti výrobcov, ktorý predstavuje zákonom o odpadoch stanovené financovanie a zodpovednosť za organizovanie a riadenie systému triedeného zberu v SR plne v kompetencii výrobcov vyhradených výrobkov.

Odôvodnenie:

Systém RZV zavedený v SR kontinuálne prináša pozitívne výsledky v oblasti triedeného zberu odpadu pre občanov, obce, ako aj pri plnení cieľov obehového hospodárstva stanovených pre SR na úrovni EÚ. Strategické ukotvenie princípu RZV do dokumentu Stratégia odpadového hospodárstva SR do roku 2035 považujeme za zásadné pre smerovanie SR v oblasti triedeného zberu odpadov a dosahovanie recyklačných cieľov. V SR už 10 rokov efektívne funguje na princípe RZV trhový systém triedeného zberu medzi konkurenčnými systémami riadenými a financovanými výrobcami, ktorý prináša preukázateľné výsledky zlepšuje recykláciu, znižuje množstvo skládkovaného odpadu, motivuje k efektívnejšiemu zberu. Štatistiky jednoznačne potvrdzujú jeho environmentálnu a ekonomicky najvhodnejšiu formu fungovania nakladania s odpadmi v SR.

2. Všeobecná zásadná pripomienka k materiálu ako celku

Podnikateľský sektor zásadne odmieta zavádzanie akýchkoľvek nových administratívnych povinností nad rámec aktuálne platnej legislatívy. Nedostatky v evidencii odpadov, ich presnosti, metodike alebo vo fungovaní verejnej

správy nesmú byť riešené prenášaním ďalších administratívnych úloh na výrobcov, OZV alebo podnikateľské subjekty, pokiaľ ich EÚ legislatíva výslovne nevyžaduje. Materiál na viacerých miestach konštatuje nedostatočnú či neúplnú dátovú základňu, nepresné reportovanie pôvodu odpadov (KO vs. ne-KO), problémy v ISOH a potrebu metodických úprav. Ide o systémové nedostatky na úrovni obcí, zberových spoločností, prevádzkovateľov zariadení a štátnej správy, nie výrobcov.

Výrobcovia a OZV už dnes poskytujú dátové výkazy v rozsahu stanovenom legislatívou EÚ aj SR – ich reporting je úplný a pravidelne kontrolovaný.

3. Všeobecná zásadná pripomienka k materiálu ako celku

Stratégia odpadového hospodárstva SR na roky 2025-2035 musí jednoznačne identifikovať ZEVO ako strategickú prioritu pre dosiahnutie záväzných cieľov v oblasti odpadového hospodárstva. Absencia jasnej podpory ZEVO v strategických dokumentoch predstavuje významnú bariéru pre ich realizáciu a pri získavaní financovania z európskych aj súkromných zdrojov.

Financujúce inštitúcie vyžadujú jasné zakotvenie ZEVO v národných /regionálnych strategických dokumentoch ako podmienku pre poskytnutie financovania. Táto požiadavka vychádza z potreby preukázať súlad investičných projektov s národnými stratégiami a cieľmi v oblasti odpadového hospodárstva.

Pre úspešný rozvoj ZEVO infraštruktúry v SR je preto nevyhnutné explicitne deklarovať ich význam a potrebu v strategických dokumentoch, vrátane kvantifikácie potrebných kapacít a časového harmonogramu ich výstavby. Toto vytvára potrebný rámec pre získanie financovania z EIB, Modernizačného fondu a ďalších zdrojov.

Odôvodnenie:

Problematika energetického využitia odpadov je súčasťou Programového vyhlásenia Vlády Slovenskej republiky 2023-2027 v časti energetickej a environmentálnej politiky.

ENERGETICKÁ POLITIKA - STREDNODOBÉ PRIORITY

V oblasti dekarbonizácie systémov centrálného zásobovania teplom vláda podporí kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie s integrovaním obnoviteľných zdrojov energie so zvýšením využitia odpadového tepla. V tejto súvislosti vláda taktiež prijme také opatrenia, aby akcelerovala energetické a nízkoemisné využitie odpadov ako potenciálnej suroviny aj pre výrobu elektriny a tepla a jej distribúcie pre odberateľov.

ENVIRONMENTÁLNA POLITIKA - STREDNODOBÉ PRIORITY

Vláda prijme strategické rozhodnutie o výstavbe dostatočného množstva spaľovní ako najlepšieho riešenia pre spracovanie komunálneho odpadu a vyrovnanie sa so záväzkami uzatvárania skládok komunálneho odpadu a skládok pre toxický odpad.

Zariadenia na energetické využitie odpadov (ZEVO) predstavujú kľúčový prvok moderného odpadového hospodárstva, čo potvrdzujú skúsenosti z vyspelých krajín EÚ. Pre dosiahnutie záväzného cieľa max. 10% skládkovania komunálnych odpadov do roku 2035 je nevyhnutné významne navýšiť kapacity ZEVO v SR.

Zatiaľ čo mechanicko-biologická úprava (MBU) a spoluspaľovanie v cementárňach môžu byť doplnkovými riešeniami, nemôžu plne nahradiť funkciu ZEVO. Kvalita tuhého alternatívneho paliva (TAP) produkovaného v MBU zariadeniach často nedosahuje požadované parametre pre cementárne, čo limituje ich využiteľnosť.

Pre zabezpečenie efektívneho a environmentálne zodpovedného nakladania s komunálnym odpadom je potrebné prioritne podporiť výstavbu nových ZEVO zariadení. Tieto zariadenia nielen znižujú objem skládkovaného odpadu, ale zároveň prispievajú k energetickej sebestačnosti regiónov a znižovaniu emisií skleníkových plynov.

4. Zásadná pripomienka ku Kapitole 2 Bod 1.3 Vyhradené prúdy obalov

Žiadame upraviť text tak, aby bolo jasné, že SR nebude prijímať nadštandardné ciele recyklácie nad rámec PPWR. „Slovenská republika bude plniť ciele recyklácie obalov v súlade s PPWR bez stanovovania národných nadštandardných cieľov.“

Odôvodnenie:

PPWR zavádza plne harmonizované ciele pre všetky členské štáty EÚ. Ak by SR prijala vyššie národné ciele, viedlo by to k zvyšovaniu nákladov výrobcov, k deformácii trhu a k porušeniu princípu jednotného trhu.

5. Zásadná pripomienka ku Kapitole 3 Bod 1.9 Biologicky rozložiteľný odpad

Za vetu „Množstvo vyzbieraných použitých jedlých olejov a tukov sa každoročne zvyšuje, avšak zisťovanie týchto množstiev je stále komplikované a je potrebné zaviesť také pravidlá, aby bolo možné množstvá vyzbieraných použitých jedlých olejov a tukov stanoviť jednoznačne.“

Žiadame doplniť: „Zber a zhodnotenie použitých jedlých tukov a olejov dosahuje vysoké miery v sektore profesionálnych kuchýň. V sektore domácností je táto miera veľmi nízka, preto je potrebné zo strany príslušného orgánu štátnej správy prijať také opatrenia, ktoré vytvoria motivujúce a atraktívne prostredie pre zber použitých jedlých tukov a olejov aj z domácností. Doteraz prijaté opatrenia ukládajúce povinnosti mestám a obciam sa ukázali ako minimálne účinné, tieto povinnosti sa plnia formálne bez prijímania opatrení motivujúcich domácnosti.“

Odôvodnenie:

Navrhované doplnenie reflektuje dlhodobý známy problém v oblasti zberu použitých jedlých olejov a tukov, kde existuje výrazný rozdiel medzi sektorom profesionálnych kuchýň a domácnosťami. Profesionálne kuchyne dosahujú vysokú mieru triedenia a odovzdávania použitých olejov, a to vďaka jasne definovaným povinnostiam, pravidelným kontrolným mechanizmom a existujúcej infraštruktúre zberu. Naopak, miera zberu z domácností zostáva dlhodobo nízka. Súčasná opatrenia, ktoré ukládajú povinnosti obciam a mestám, sa v praxi ukázali ako nedostatočné a často sú plnené iba formálne – bez aktívnej podpory, motivačných nástrojov či systematickej informačnej kampane smerom k domácnostiam. Neexistuje jednotná metodika, jednotný nástroj motivácie obyvateľov ani finančné a infraštruktúrne nástroje, ktoré by zber z domácností zatraktívnil.

6. Zásadná pripomienka ku Kapitole 3 Bod 1.9.3

Žiadame doplniť Cieľ pre POH SR:

„Zaviesť opatrenia podporujúce zber použitých jedlých tukov a olejov z domácností a dosiahnuť celkový podiel vyzbieraných použitých jedlých tukov a olejov na úroveň 60 % v roku 2030“

Odôvodnenie:

Navrhovaný cieľ reaguje na skutočnosť, že zber použitých jedlých tukov a olejov z domácností je na Slovensku dlhodobo veľmi nízky, hoci ide o tok odpadu s vysokým potenciálom materiálového zhodnotenia. Kým profesionálne kuchyne dosahujú vysoké miery zberu, domácnosti predstavujú nevyužitý potenciál a zdroj environmentálnych rizík, keďže oleje často končia v komunálnom odpade alebo kanalizácii. Nastavenie cieľa na úroveň 60 % vytvára tlak na prijatie účinných a motivačných opatrení zo strany štátu a samospráv a je plne v súlade s cieľmi POH v oblasti znižovania BRKO v ZKO.

7. Zásadná pripomienka ku Kapitole 3 Bod 1.9.4

Žiadame doplniť k Indikátorom POH SR:

„množstvo vyzbieraných použitých jedlých tukov a olejov (tis. ton/rok)“.

Odôvodnenie:

Zaradenie samostatného indikátora pre množstvo vyzbieraných použitých jedlých tukov a olejov je potrebné pre merateľné vyhodnocovanie cieľa, ktorý sme doplnili v predchádzajúcej pripomienke, a zároveň logicky nadväzuje na naše návrhy posilniť zber.

8. Zásadná pripomienka ku Kapitole 4 bod 4.7.

V kapitole 4.7. „Zariadenia na energetické zhodnocovanie odpadov, zariadenia na spalovanie odpadov a spaľovne odpadov“ navrhujeme vypustiť tabuľku 4-4, ktorá uvádza zoznam potenciálnych projektov výstavby nových ZEVO nachádzajúcich sa v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Odôvodnenie:

Aktuálny stav projektov ZEVO v SR vyžaduje komplexné prehodnotenie v kontexte novo-definovaných kritérií pre ich umiestnenie. Z nižšie uvedených dôvodov navrhujeme do Stratégie zahrnúť výhradne projekty s potvrdenou realizovateľnosťou (tj. projekty, kde realizácia už začala) a definovať potrebné nové kapacity s ohľadom na regionálnu rozmanitosť produkcie odpadov, bez konkrétnej identifikácie projektov v neistom štádiu prípravy. Zahrnutie zoznamu potenciálnych projektov výstavby nových ZEVO nachádzajúcich sa k dnešnému dňu v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie (tab. 4-4) do Stratégie nepovažujeme za účelné z nasledovných dôvodov:

- Neistota výsledku posudzovania EIA: Projekty v štádiu posudzovania nemajú garantovaný pozitívny výsledok. Proces EIA môže vyústiť do negatívneho stanoviska, čím sa realizácia projektu stane nereálnou.
- Investičná volatilita: Investori môžu z objektívnych dôvodov (ekonomických, technických, strategických) kedykoľvek odstúpiť od realizácie projektu, čím sa informácie uvedené v Stratégii stanú obsoletnými.
- Riziko nedostatočného financovania: Nie je zaručené, že projekty získajú potrebné finančné zdroje, či už z verejných, súkromných alebo európskych fondov, čo môže viesť k ich nerealizácii.
- Nesúlad s požiadavkami Stratégie: Projekty nemusia spĺňať technické, environmentálne ani kapacitné parametre a kritériá definované samotnou Stratégiou, čo by viedlo k rozporu medzi deklarovanými cieľmi a uvedenými projektmi.
- Charakter strategického dokumentu: Stratégia ako koncepčný dokument s desaťročným horizontom by mala vychádzať z reálnych, overených a realizovateľných kapacít, nie z hypotetických projektov v počiatočnom štádiu prípravy.

9. Zásadná pripomienka ku Kapitole 4 bod 4.7.

V kapitole 4.7. „Zariadenia na energetické zhodnocovanie odpadov, zariadenia na spoluspaľovanie odpadov a spaľovne odpadov“ navrhujeme, aby Stratégia definovala na národnej úrovni potrebnú kapacitu a strategické geografické rozmiestnenie nových kapacít ZEVO projektov na území SR.

Odôvodnenie:

Pre optimálne plánovanie a rozvoj ZEVO infraštruktúry odporúčame stanoviť vo všeobecnej rovine ich potrebnú kapacitu a strategické geografické rozmiestnenie na území SR podľa nižšie uvedených kritérií:

1. Dostupnosť odpadu

- Množstvo komunálneho a priemyselného odpadu v spádovej oblasti
- Prognóza vývoja produkcie odpadu

2. Logistická dostupnosť

- Existujúca dopravná infraštruktúra
- Ekonomicky efektívna prepravná vzdialenosť

3. Regionálne špecifiká

- Hustota obyvateľstva
- Miera industrializácie
- Terénne podmienky

4. Vzájomná vzdialenosť ZEVO

- Prevencia konkurenčného boja o odpad
- Optimálne spádové oblasti

10. Zásadná pripomienka ku Kapitole 4 bod 4.7.

Ku kapitole 4.7 'Zariadenia na energetické zhodnocovanie odpadov, zariadenia na spoluspaľovanie odpadov a spaľovne odpadov' - problematika energetického zhodnocovania nebezpečných odpadov.

Aktuálny stav v oblasti energetického zhodnocovania nebezpečných odpadov v SR je kritický a vyžaduje bezodkladné riešenie. Existujúce kapacity sú dlhodobo nedostatočné, čo vedie k:

- Zvýšeným nákladom pre priemyselné podniky

- Nutnosti exportu nebezpečných odpadov do zahraničia
- Potenciálnym rizikám pre životné prostredie
- Brzdeniu rozvoja priemyselnej výroby v SR

Je nevyhnutné zaradiť výstavbu zariadení na energetické zhodnocovanie nebezpečných odpadov medzi strategické priority odpadového hospodárstva SR (v súlade s programovým vyjadrením vlády) s jasne definovaným časovým harmonogramom realizácie:

- Krátkodobý horizont (do 2027): Vypracovanie štúdií realizovateľnosti a identifikácia vhodných lokalít
- Strednodobý horizont (do 2030): Výstavba a uvedenie do prevádzky prvých kapacít
- Dlhodobý horizont (do 2035): Dosiahnutie sebestačnosti SR v oblasti spracovania nebezpečných odpadov

Explicitné zaradenie tejto priority do strategických dokumentov je kľúčové pre:

- Získanie financovania z európskych a národných zdrojov
- Zjednodušenie povolovacích procesov
- Zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti priemyselnej výroby v SR
- Minimalizáciu environmentálnych rizík spojených s nakladaním s nebezpečnými odpadmi

11. Zásadná pripomienka ku Kapitole 4, bod 4.7.

V texte „Aby sa výstavbou nových zariadení minimalizoval negatívny vplyv na prírodu a krajinu, mali by byť situované len:..." navrhujeme doplniť bod f)

„f) na miestach, v ktorých neexistujú, alebo sa neplánujú kapacity na spoluspaľovanie odpadu v existujúcich zariadeniach na zhodnocovanie odpadov (napr. v cementárňach)“

Odôvodnenie:

Zabránenie budovaniu nadmerných kapacít na energetické zhodnocovanie odpadu v regiónoch, kde už existuje dostatočná kapacita cementární na zhodnocovanie tuhých alternatívnych palív. Cieľom opatrenia je zabrániť nadmernej preprave odpadu na dlhé vzdialenosti a maximálne využiť zásadu blízkosti.

12. Zásadná pripomienka ku Kapitole 4, bod 4.8.

Navrhujeme doplniť, napr. do kapitoly 4.8:

MŽP SR bude presadzovať a pracovať na tom, aby materiály uložené ako odpad na skládkach a odkaliskách, najmä z energetického a oceliarskeho priemyslu, mali využitie v rôznych odvetviach, napríklad v stavebnom priemysle. Ďalším využitím týchto odpadov, ktoré majú v porovnaní so štandardne používanými surovinami výrazne nižšiu uhlíkovú stopu, by sa tiež znížilo množstvo spotrebovaných prírodných zdrojov, a tým by sa priamo podporila myšlienka obehového hospodárstva. Na dosiahnutie týchto cieľov je nevyhnutné modifikovať súčasné legislatívne prostredie so zameraním na umožnenie ďalšieho využitia týchto odpadov.

Odôvodnenie:

Navrhujeme doplniť oblasť, zaoberajúcu sa využitím odpadov, ktoré boli uložené na skládkach a odkaliskách, ktoré majú potenciál ďalšieho využitia. Táto problematika je v úzkom súvisi so smernicou EP a Rady 2010/75/EÚ o emisiách z priemyslu a chovu hospodárskych zvierat (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia), ktorá sa v oblasti odpadov zaoberá podporou obehového hospodárstva. Pri prechode na udržateľný model obehového hospodárstva majú mnohé subjekty snahu využiť už uložené odpady alebo vedľajšie produkty na zhodnotenie a ďalšie použitie, napr. v stavebnom priemysle. Legislatíva SR aktuálne nepojednáva o takej možnosti a neumožňuje tak zhodnocovanie a opätovného využitia odpadov. Za týmto účelom navrhujeme vytvoriť pracovnú skupinu podnikateľského sektora so zástupcami štátu prevádzkujúcich skládky a odkaliská s cieľom nájdenia riešenia a zjednodušenia povolovacích procesov pre túto oblasť.

13. Zásadná pripomienka ku Kapitole 6

Žiadame doplniť, že investície do zariadení odpadového hospodárstva a infraštruktúry, nebudú zabezpečované len prostredníctvom priameho navyšovania nákladov výrobcov.

Odôvodnenie:

Výrobcovia už plnia svoje povinnosti financovania triedeného zberu a recyklácie prostredníctvom systému RZV, ktorý pokrýva rozsah povinností podľa smernice o odpadoch a pripravovaného PPWR. Úlohou výrobcov je financovať nakladanie s odpadmi z ich vlastných výrobkov, nie rozvoj alebo modernizáciu celonárodnej odpadovej infraštruktúry.

Investície do recyklačných zariadení, triediacich liniek, MBÚ, kompostární či iných verejných kapacít predstavujú verejnú infraštruktúru, ktorá slúži všetkým pôvodcom odpadov (obce, priemysel, domácnosti) a ich financovanie je zodpovednosťou štátu a samospráv, nie jednotlivých sektorov.

14. Zásadná pripomienka ku Kapitole 6

V Kapitole 6 „Potreby investícií a informácie o kritériách pre určenie miesta a o kapacite budúcich zariadení“ navrhujeme vypustiť nasledovnú časť textu : „Zdrojom investícií na vybudovanie uvedených zariadení na energetické zhodnocovanie nebude podpora z EÚ fondov. Plánovaná potreba investícií bude zabezpečená cez bilaterálne alebo investičné úvery“.

Odôvodnenie:

Navrhujeme časť textu vypustiť a ponechať text bez vymedzovania určitých možností financovania za prípustné a iné za neprípustné, ale ponechať rozhodnutie na posúdení investorov a financujúcich inštitúcií (báň, fondov). Vzhľadom k tomu, že navrhovaná Stratégia je na obdobie 10 rokov, nie je vhodné dopredu vylúčiť určité možnosti spolufinancovania ZEVO projektov z verejných zdrojov, napríklad z prostriedkov Modernizačného fondu. Okolité krajiny (napr. ČR, Poľsko, Rumunsko) tieto prostriedky efektívne využívajú na ich budovanie a zabezpečenie konkurencieschopných cien energií pre obyvateľstvo, verejný sektor a priemysel, ktoré energie zo ZEVO odoberajú prostredníctvom sústav diaľkového vykurovania a chladenia.

Realizácia ZEVO projektov predstavuje investične mimoriadne náročné projekty, ktoré si vo všetkých krajinách EÚ vyžadovali alebo vyžadujú významnú finančnú podporu z verejných zdrojov. Tieto projekty plnia ďalšiu dôležitú funkciu z hľadiska dodávok udržateľných energií – elektriny a tepla pre domácnosti a priemysel, tak ako je uvedené aj v návrhu Stratégie. Spolufinancovanie ZEVO zariadení z verejných zdrojov umožní dodávať energie za konkurenčné ceny k súčasným fosílnym zdrojom a znížiť od nich závislosť (viď plán REPowerEU). Len v Českej republike napríklad miera spolufinancovania ZEVO projektov z prostriedkov Modernizačného fondu predstavuje 45-65 % investičných nákladov (jedná sa o projekty už notifikované a schválené zo strany EK/EIB).

Modernizačný fond je financovaný z príjmov z dražby emisných kvót v rámci systému ETS (Emissions Trading System) EÚ, pričom dlhodobo sú hlavnými prispievateľmi práve energetické spoločnosti. Tieto prostriedky sú spravované na národnej úrovni a majú slúžiť na podporu projektov zameraných na modernizáciu energetických systémov, znižovanie emisií skleníkových plynov a prechod k obnoviteľným, nízkoemisným a udržateľným palivám, pričom ich poskytovanie podlieha pravidlám štátnej pomoci a verejného obstarávania.

Pre zabezpečenie financovania nových ZEVO projektov zo strany EIB, Modernizačného fondu či komerčných bánk je kľúčové adekvátne rozpracovanie tejto problematiky v strategických dokumentoch SR.

Je nevyhnutné prehodnotiť súčasný prístup k ich financovaniu aj z nasledujúcich dôvodov:

Kritická situácia v plnení cieľov EÚ:

- SR podľa EK nespĺňa ciele pre komunálny odpad za rok 2025
- Miera skládkovania výrazne prevyšuje priemer EÚ
- Hrozba finančných sankcií zo strany EÚ

Rozdielny prístup v okolitých krajinách:

- Česká republika úspešne získava 50-60 % dotácie z Modernizačného fondu na ZEVO
- Poľsko aktívne využíva európske zdroje na rozvoj odpadovej infraštruktúry
- Obe krajiny majú ZEVO zaradené medzi strategické priority

Potreba revízie financovania:

- Súčasný prístup SR výrazne limituje rozvoj ZEVO

- Argumentácia o neprístupnosti Modernizačného fondu pre SR by mala byť prehodnotená
- Potreba diverzifikácie zdrojov financovania (EÚ fondy, národné zdroje, bankové záruky)

Strategický význam:

- ZEVO predstavujú kľúčový nástroj pre dosiahnutie environmentálnych cieľov
- Bez grantovej podpory hrozí významné zaostávanie SR v modernizácii OH
- Potreba zaradenia ZEVO medzi prioritné projekty s podporou z verejných zdrojov
- Modernizačný fond predstavuje poslednú príležitosť na grantové financovanie ZEVO do roku 2030
- Nevyužitie tejto príležitosti by znamenalo výrazné zdraženie a možné ohrozenie realizácie ZEVO projektov

Efektívnejšie čerpanie európskych fondov:

- SR dlhodobo zaostáva v čerpaní dostupných európskych zdrojov
- Zaradenie ZEVO medzi oprávnené projekty by významne zvýšilo čerpanie prostriedkov Modernizačného fondu
- Investície do ZEVO predstavujú strategickú príležitosť pre zlepšenie čerpania EÚ fondov

15. Zásadná pripomienka ku Kapitole 6

Navrhujeme vložiť do kapitoly nasledovný text:

„Zariadenia budú zamerané predovšetkým na energetické zhodnocovanie priemyselného a komunálneho odpadu, pričom ich technické riešenia môžu umožniť aj spracovanie špecifických druhov odpadu podľa potreby. Dôležité je zohľadniť pri ich umiestňovaní regionálne kapacity už existujúcich zariadení na spalovanie odpadu (napr. cementárne), tak aby sa predišlo nadbytočnej logistike spojenej s prepravou odpadu medzi regiónmi.“

Odôvodnenie:

Budovanie nadmerných kapacít na energetické zhodnocovanie odpadu vo vybraných regiónoch, kde už existuje dostatočná kapacita cementární na zhodnocovanie tuhých alternatívnych palív spôsobí zvýšený tlak na prepravu odpadu na veľké vzdialenosti pre existujúce zariadenia, čím sa poruší zásada blízkosti t.j. odpad by sa mal zhodnocovať alebo zneškodňovať čo najbližšie k miestu jeho vzniku, aby sa minimalizovali negatívne dopady na životné prostredie a znížili náklady na prepravu.

Potreba zamerať sa na dobudovanie kapacít na úpravu odpadu a výrobu tuhých alternatívnych palív (TAP), ktoré sú menej investične náročné a s menším dopadom na ŽP ako výstavba ZEVO v regiónoch, v ktorých už existujú kapacity na spalovanie odpadu.

16. Zásadná pripomienka ku Kapitole 6

Navrhujeme vložiť do kapitoly nasledovný text:

„Zohľadniť využitie existujúcich kapacít cementární s vysokoteplotným spaľovaním (>1 400 oC) na bezpečnú likvidáciu odpadov obsahujúcich PFAS (Perfluórované a polyfluórované alkylsulfonáty), tzv. „večných chemikálií“. V budúcnosti bude narastať na Slovensku potreba zabezpečenia bezpečnej likvidácie týchto chemických látok, vzhľadom napr. na požiadavky nariadenia EÚ 2025/1988, ktoré zakazuje používanie fluórovaných látok (PFAS) v hasiacich penách a prenosných hasiaci prístrojoch

Odôvodnenie:

Dňa 3. októbra 2025 vstúpilo do platnosti nariadenie EÚ 2025/1988, ktoré zakazuje používanie fluórovaných látok (PFAS) v hasiacich penách a prenosných hasiaci prístrojoch s prechodnými obdobiami. Tento krok je súčasťou snahy znížiť environmentálne a zdravotné riziká spojené s týmito látkami. Následne vznikne potreba likvidácie týchto vysoko perzistentných chemikálií na Slovensku. Ich likvidácie je limitovaná len na vysokoteplotné zariadenia s teplotou likvidácie viac ako 1 100 oC a je spojená s plošnou likvidáciou starých zásob resp. zariadení obsahujúcich PFAS látky.

17. Zásadná pripomienka ku Kapitole 10, bod 10.1.

Žiadame explicitne uviesť, že fungovanie RZV je stabilné a dobre zaužívané a Stratégia nemá ambíciu tento systém meniť.

„Stratégia nemení rozsah ani povahu povinností výrobcov v systéme RZV pre obaly a neukladá nové finančné alebo administratívne povinnosti.“

Odôvodnenie:

Systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov (RZV) pre obaly je dlhodobý stabilný, funkčný a preukázateľne dosahuje všetky ciele recyklácie a zhodnocovania stanovené európskou legislatívou. RZV je postavený na mechanizmoch, ktoré výrobcovia už dnes financujú v plnom rozsahu, a ktoré pokrývajú celý životný cyklus obalov od zberu až po recykláciu. Stratégia by mala garantovať zachovanie existujúceho modelu tak, aby zostal stabilný, finančne udržateľný a bez dodatočných zásahov do povinností výrobcov.

18. Zásadná pripomienka ku Kapitole 11 Opatrenia

Žiadame jednoznačne doplniť pri každom z opatrení, všetky zapojené alebo dotknuté subjekty (vrátane podnikateľských subjektov, výrobcov, OZV, a iné).

Odôvodnenie:

V materiáli sú pri každom opatrení uvedené najmä zodpovedné subjekty, ktorými sú spravidla ministerstvá, samosprávy alebo vybrané organizácie. Tento zoznam však nezahŕňa všetky dotknuté subjekty, ktoré síce nenesú zodpovednosť za plnenie opatrenia, ale jeho zavedenie, realizácia alebo aplikácia sa ich môže priamo dotknúť. Keďže mnohé opatrenia majú potenciálne významný dopad na prax týchto subjektov, je nevyhnutné, aby boli pri každom opatrení uvedené nielen zodpovedné subjekty, ale aj všetky dotknuté skupiny, ktoré môžu byť implementáciou opatrenia ovplyvnené. Iba tak je možné zabezpečiť transparentnosť, predvídateľnosť dopadov na dotknuté subjekty.

19. Zásadná pripomienka ku Kapitole 11 Opatrenie 9

Podnikateľský sektor zásadne odmieta zavádzanie akýchkoľvek nových poplatkov. Ak by však zavedenie nového poplatku bolo preukázateľne a nevyhnutne potrebné, jeho prijatie musí byť primerané a proporcionálne, podmienené riadnym vyhodnotením ekonomických, environmentálnych a sociálnych dopadov a nesmie mať neodôvodnený negatívny vplyv na finančné povinnosti výrobcov vyhradených výrobkov ani ostatných podnikateľských subjektov.

Odôvodnenie:

Opatrenie č. 9 obsahuje rozsiahle zmeny v systéme poplatkov (zákaz skládkovania výhrevných odpadov, nové poplatky za ZKO, poplatky za spaľovanie, poplatky pre výstupy z úpravy odpadu atď.), ktoré majú zásadný vplyv na náklady obcí, podnikateľov a ďalších subjektov. Takéto zásahy do cenotvorby sa môžu nepriamo premietnuť do nákladov výrobcov (prostredníctvom RZV alebo cien služieb v OH), preto musia byť pripravené transparentne, po odbornej analýze a v riadenej diskusii. Strategický dokument by nemal predvídať zavedenie nových poplatkov bez predchádzajúceho vyhodnotenia ich dopadov.

20. Zásadná pripomienka ku Kapitole 11 Opatrenie 9

Navrhujeme uvedené opatrenie formulovať nasledovne:

„a dôsledné presadzovanie zákazu skládkovania energeticky výhrevného odpadu“.

Odôvodnenie:

Predmetná pripomienka bola už uplatnená v štádiu SEA, pričom predkladateľ materiálu (MŽP SR, sekcia obehového hospodárstva) na strane 21 stanoviska č. 16836/2025-11.1/av; 64660/2025-int., zo dňa 13. novembra 2025, deklaruje jej zapracovanie. K zapracovaniu obsahu pripomienky však v skutočnosti došlo iba čiastočne, a to v jej prvej časti. Okrem zrejmej duplicity ako dôsledku pravdepodobnej štylistickej nedôslednosti (slová „Zváži zavedenie nových poplatkov (napr. výstup z úpravy ZKO na skládku odpadov)“ sa opakujú) do textu opatrenia nebola premietnutá požiadavka na dôsledné presadzovanie zákazu skládkovania energeticky výhrevného odpadu. Namiesto toho navrhované znenie operuje s predpokladom zavedenia zákazu skládkovania výhrevných odpadov nad 5 GJ/t.

V tejto súvislosti uvádzame, že parameter výhrevnosti výstupu z úpravy zmesového odpadu podľa právnej úpravy § 6 ods. 5 písm. e) vyhlášky MŽP SR č. 382/2018 Z. z. nemá od 1. januára 2027 prekročiť hodnotu 6,5 MJ/kg. Túto

hodnotu je možné považovať za dostatočnú, pričom návrh na jej úpravu do podoby, s ktorou operuje aj aktuálne predložený návrh opatrenia č. 9, vznikol pred časom z titulu predloženej požiadavky ZVC, nie ako autorský návrh MŽP SR. Po rokovaní s ZVC však došlo k prijatiu spoločného záveru, že hodnota výhrevnosti skládkovaného odpadu (posun od ustanovenej hodnoty k jej ďalšej úprave) nehrá zásadnú rolu – a v tomto smere sa možno uspokojiť s dikciou § 6 ods. 5 písm. e) vyhlášky MŽP SR č. 382/2018 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2027 – no doležíte je, aby sa ustanovený zákaz neposúval, resp. v prípade posunu aby boli výrazne navýšené poplatky za skládovanie takéhoto odpadu.

21. Zásadná pripomienka ku Kapitole 11 Opatrenie 12

Žiadame, aby materiál jednoznačne vylúčil možnosť, že by odvod za nerecyklované plastové obaly mohol byť financovaný výrobcami alebo prostredníctvom systému RZV.

Odôvodnenie:

Odvod za nerecyklované plastové obaly je nástrojom, ktorý nie je súčasťou systému rozšírenej zodpovednosti výrobcu ani jeho legislatívneho rozsahu. Systém RZV už dnes financuje triedený zber a recykláciu plastových obalov, a preto by akékoľvek ďalšie poplatky alebo finančné mechanizmy viazané na tento odvod predstavovali duplicitu a neúmerné zvýšenie záťaže výrobcov. Prenášanie tohto odvodu na podnikateľov by zároveň narušilo proporionalitu a predvídateľnosť financovania v odpadovom hospodárstve. Zavedenie poplatkov či iných národných finančných nástrojov, ktoré by tento odvod prenášali na výrobcov, by viedlo k neodôvodnenému zvýšeniu nákladov najmä pre malé a stredné podniky.

22. Zásadná pripomienka ku Kapitole 11 Opatrenie 15

Pri opatrení č. 15 navrhujeme upraviť znenie textu Indikátory – kvantitatívne:

Navrhované znenie:

2. Množstvo využitého uloženého odpadu zo skládok na inertný odpad, zo skládok odpadov na nie nebezpečný odpad alebo z odkališ (t)

Odôvodnenie:

Zmena formulácie tak, aby bola v súlade s uvádzaným opatrením a stručným popisom opatrenia.

23. Zásadná pripomienka ku Kapitole 11 Opatrenie 15

Pri opatrení č. 15 navrhujeme upraviť Termín plnenia:

Navrhované znenie:

2Q 2026

Odôvodnenie:

Navrhovaný termín bol vopred odsúhlasený so zástupcami MŽP SR počas rozporového konania k zákonu o odpadoch (august 2025).

24. Zásadná pripomienka ku Kapitole 11 – vloženie nového opatrenia

Navrhujeme doplniť do kap. 11 Opatrenia na dosiahnutie hlavného cieľa odpadového hospodárstva a čiastkových cieľov ako aj celkovej podpory recyklácie nasledovné opatrenie:

Doplniť podporu chemickej recyklácie ako rovnocenného recyklačného nástroja a zaviesť uznanie princípu hmotnostnej bilancie (mass balance (MB))

Navrhované znenie pre chemickú recykláciu: „V prípadoch, kde nie je možné zabezpečiť efektívnu mechanickú recykláciu plastov, podpora a rozvoj chemickej recyklácie ako doplnkového a technologicky rovnocenného riešenia umožní recykláciu zložitých alebo kontaminovaných plastových odpadov.“

Navrhované znenie pre MB: „Pri hodnotení a vykazovaní recyklácie plastov bude Slovenská republika zohľadňovať aj princíp hmotnostnej bilancie (mass balance), ako ho definuje Európska Komisia a medzinárodné certifikačné schémy (napr. ISCC+), najmä v prípadoch chemickej recyklácie a recyklácie zložitejších plastových tokov.“

Odôvodnenie:

Chemická recyklácia predstavuje kľúčový nástroj na dosiahnutie cieľov obehového hospodárstva, najmä pre plastové odpady, ktoré nie je možné efektívne recyklovať mechanicky – napríklad znečistené, viacvrstvé alebo kompozitné materiály. Umožňuje rozložiť polyméry na základné chemické látky, ktoré sa môžu opätovne použiť ako suroviny v chemickom priemysle. Z pohľadu Slovenskej republiky je podpora chemickej recyklácie strategicky výhodná, pretože znižuje závislosť od fosílnych surovín, prispieva k zníženiu uhlíkovej stopy, zvyšuje mieru recyklácie v súlade s cieľmi EÚ (najmä PPWR), podporuje inovácie a investície do moderných technológií na území SR a zároveň znižuje množstvo odpadu smerujúceho na skládky alebo do spaľovní. Chemickú recykláciu už aktívne podporujú viaceré členské štáty EÚ, napríklad Nemecko, Holandsko i Francúzsko.

Zároveň, bez uznania hmotnostnej bilancie nebude možné dosiahnuť ciele recyklovaného obsahu plastov stanovené v návrhu PPWR na roky 2030 a 2040. Chemická recyklácia vyžaduje integráciu recyklovaných vstupov do existujúcich priemyselných inštalácií, kde nie je možné fyzicky oddeliť recyklované a panenské vstupy. Mass balance je jediný prakticky overiteľný a transparentný systém alokácie recyklovaného obsahu v takýchto podmienkach. Zároveň, Mass balance je už štandardizovaný podľa ISO 22095 a používa sa v iných sektoroch (napr. biopalivá, fairtrade kakao, káva.) a umožňuje využitie existujúcej infraštruktúry bez potreby budovania paralelných výrobných liniek, čím znižuje náklady a urýchljuje prechod na obehové hospodárstvo.

Pre Slovenskú republiku to znamená príležitosť prilákať investície do moderných recyklačných technológií, zvýšiť mieru recyklácie a znížiť závislosť od dovozu primárnych surovín.

25. Zásadná pripomienka ku Kapitole 11 – vloženie nového opatrenia

Vloženie nového opatrenia za opatrenie č. 19

Žiadame doplnenie nového opatrenia č. 20: „Zavedenie podpory pre zber použitých jedlých olejov z domácností na komunálnej úrovni“.

Nasledujúce opatrenia sa primerane prečísľujú.

Oblasť: POH

Podoblasť: biologicky rozložiteľný odpad

Opatrenie: Zavedenie podpory pre zber použitých jedlých olejov z domácností na komunálnej úrovni

Stručný popis opatrenia: Za účelom naplnenia povinností obcí zabezpečiť zavedenie a vykonávanie triedeného zberu jedlých olejov a tukov z domácností dôjde k vytvoreniu vhodných nástrojov umožňujúcich samosprávam organizáciu pravidelných zberov jedlých olejov v obciach a navýšeniu počtu zberných dvorov prijímajúcich použité jedlé oleje z domácností. Uvedené opatrenie bude mať tiež pozitívny vplyv na rozpočty samospráv a zvýšenie úrovne vytriedenia BRKO. Zvýšením zberu použitých olejov sa tiež predchádza znečisťovaniu odtokových vôd a znižujú sa náklady súvisiace s čistením obecnej kanalizácie.

Odôvodnenie:

Opatrenie je potrebné zaradiť, aby bolo možné reálne naplniť existujúce povinnosti obcí zaviesť a vykonávať triedený zber použitých jedlých olejov a tukov z domácností. Bez podpory nástrojov na zabezpečenie organizácie zberov a rozšírenia infraštruktúry nie je možné očakávať zvýšenie úrovne vytriedenia v tejto oblasti. Navrhované opatrenie zároveň logicky nadväzuje na nami doplnený cieľ a indikátor a vytvára predpoklady pre to, aby samosprávy mohli účinne zabezpečovať zber, znižovať environmentálne riziká a zlepšovať celkové výsledky v triedení BRKO.

26. Zásadná pripomienka ku Kapitole 11, Opatrenie 20

Podnikateľský sektor zásadne odmieta zavádzanie akýchkoľvek nových poplatkov. Ak by však zavedenie nového poplatku bolo preukázateľne a nevyhnutne potrebné, jeho prijatie musí byť primerané a proporcionálne, podmienené riadnym vyhodnotením ekonomických, environmentálnych a sociálnych dopadov a nesmie mať neodôvodnený negatívny vplyv na finančné povinnosti výrobcov vyhradených výrobkov ani ostatných podnikateľských subjektov.

Odôvodnenie:

Opatrenie č. 20 predpokladá zásadné zmeny v systéme miestnych poplatkov (kombinované poplatky, rozšírenie množstvom zberu na BRO či objemný odpad, úpravu min./max. sadzieb). Tieto zmeny majú priamy dopad na

domácnosti a obce, ale aj nepriamy dopad na podnikateľské subjekty (prenesené náklady, úprava systému zberu KO, zmeny v nákladoch obcí, ktoré môžu vplývať na požiadavky voči RZV).

Zároveň ide o komplexné zmeny, ktoré vyžadujú legislatívne úpravy, analýzu dopadov a riadnu odbornú diskusiu. Materiál nesmie predpokladať prijatie týchto opatrení bez toho, aby boli prekonzultované a podložené dopadovými štúdiami.

27. Zásadná pripomienka k Doložke vybraných vplyvov – vplyvy na podnikateľské prostredie

V tejto súvislosti poukazujeme na skutočnosť, že v Doložke vybraných vplyvov sa uvádza, že návrh Stratégie nebude mať žiadne vplyvy na podnikateľské prostredie. Takéto tvrdenie považujeme za rozporné so skutočným dopadom navrhovaných opatrení.

Stratégia totiž obsahuje viaceré opatrenia, ktoré budú mať preukázateľne finančné, organizačné a administratívne dôsledky pre podnikateľské subjekty. Ide najmä o rozšírenie triedeného zberu textilu, kuchynského odpadu a odpadu z potravín, nahradenie ľahkých plastových tašiek biologicky rozložiteľnými alternatívami, zvyšovanie cieľov zhodnocovania či rozširovanie zbernej infraštruktúry. Implementácia týchto opatrení si nevyhnutne vyžiada dodatočné náklady, ktoré sa premietnu do činnosti subjektov zapojených do odpadového hospodárstva.

Z uvedených dôvodov žiadame, aby boli v Doložke vybraných vplyvov poctivo a transparentne identifikované a vyčíslené predpokladané dopady na podnikateľské prostredie, a to s cieľom zabezpečiť predvídateľnosť a právnu istotu pri implementácii Stratégie.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/659>